

Forfatterens forord

Mange av oss har sett navnet Bjørn Gjellum i en eller annen forbindelse. Opp gjennom årene har han vært svært aktiv på ulike områder innen norsk presse.

Bjørn ble utvilsomt begunstiget med en stor porsjon nysgjerrighet i vuggegave, og allerede fra ungdomsårene var han en svært nyhetshungrig ungdom. Derfor kom det heller ikke som noen stor overraskelse at han i skoleårene starter opp som frilanser. Han var opptatt av oppsøkende journalistikk, og kamera, notatblokk og skrivemaskin var trofaste følgesvenner over alt hvor han ferdedes.

Bjørn begynte sin journalistiske løpebane omtrent fra gata, og leverte stoff og bilder til flere aviser og blader på frilansbasis. Han skrev godt, og 23 år gammel ble han i 1978 – takket være gode anbefalinger fra en gammel «bladsmører» – fast ansatt i Akers Avis Groruddalen. Dermed var det gjort. Han ble sittende godt fast i avissklikeret, og var snart en av hovedstadens hardtarbeidende reportere.

Et vikariat i *Rampelys-redaksjonen* i VG rakk han også få med seg, og i fem år hadde han en fast frilans-avtale med Nationen. Her var Bjørn engasjert med å lage feature-stoff til lørdagsavisene. Dette var reportasjer som inspirerte, veiledet og skapte nysgjerrighet hos leserne. Artiklene presenterte hele registeret fra reisereporta-

Bjørn Gjellum.

sjer via bil og motorstoff til musikk og litteratur. Ikke minst de to siste kategoriene var midt i blinken for Bjørn som elsker musikk og litteratur, og da gjerne historisk lesning som førsteprioritet.

Det ble også en ny økt i Akers Avis Groruddalen der Bjørn ble introdusert for lokalradio. I 1988 ble han engasjert i Lokal-TV og Janco Visjon. Dette var en TV-stasjon med sendenett i Oslo, og har blitt omtalt som forløperen til TVNorge. Deretter ble det enda mer frilansing, blant annet for ukebladet NÅ.

Etter at Bjørn ble en kristen valgte han å hjelpe pinsemenigheten Filadelfia i Oslo med deres lokalradio. Allerede fra starten var han opptatt av å gi lytterne et mangfold av programmer, og var tidlig i gang med å kombinere et kristent innhold med politiske intervjuer og allment stoff, noe som var helt i tråd med bredden i eget interessefelt.

Etter lang fartstid i presse og radio på 70- og 80-tallet, ble han TV-mann på fulltid på 90-tallet.

Bjørn var i realiteten tv- og radioaktiv gjennom hele 90-tallet, samtidig som han skrev alt fra korte nyhetsmeldinger til intervjuer og store reisereportasjer. Derfor var det heller ikke så underlig at lydingeniøren i radioen, Andreas Sørby, ga ham kallenavnet «mediamogulen».

Et intervju med Lise og Ludvig Karlsen skulle få langvarige følger for begge parter. Bjørn endte senere opp som informasjonsleder i Evangeliesenteret, der han i tillegg hadde det redaksjonelle ansvaret for bladet *Ennå er det håp*.

Vi kjenner nok Bjørn Gjellum best som journalisten som forteller andres historier. Tar vi et tilbakeblikk, er det ikke få hundre historier han har presentert for oss. Det kunne like gjerne være en stor-

tingsrepresentant som var gjest, som en av samfunnets utslåtte, en som virkelig levde på livets vrangside. Bjørn gjorde aldri forskjell på intervjuobjektene sine, men behandlet alle med samme respekt. For å bruke et noe forslitt uttrykk – her var det ingen forskjell på kong Salomo eller Jørgen Hattemaker.

Men denne gangen er det hans egen dramatiske historie som blir presentert for oss mellom to bokpermer. I boka ser han tilbake på livet sitt, både oppturer og nedturer, seirer så vel som dype nederlag. Ikke minst det dramatiske som skjedde i april 2019.

Bjørn hadde ikke fått noen varsler i forkant. Slaget kom som lyn fra klar himmel. Det var like før påske. I månedene framover fikk han også kjenne på angsten for hva framtiden ville bringe med seg. Det alvorlige hjerneslaget førte til en brå og usikker vending i livet. Ingen kunne vite om han noen gang skulle bli i stand til å lage flere programmer.

– Det er så fint å ha troen på Gud med seg. For om jeg er på topp eller langt nede føler jeg meg trygg uansett. Han har hele tiden vært med meg, sier Bjørn Gjellum.

Boken er en personlig og ærlig beretning fortalt med hans egne ord. Men det er også bok som ønsker å formidle håp etter en alvorlig diagnose.

Det er mulig å komme seg på beina igjen, selv om det hele virker meningsløst. Men det krever samarbeid og systematisk trening.

Og det er det som er viktig å formidle videre for den joviale journalisten.

Sandefjord, januar 2024
Oddvar Schjølberg

Forord av Odd Einar Dørum

Biografien er verdt å lese. Det er flere forhold som tilsier det. Jeg lærte Bjørn å kjenne gjennom hans journalistiske arbeid for evangeliesentrene og deres TV-arbeid.

Bjørn hadde en redelig fortellende form. Jeg møtte han som politisk aktiv for Venstre både på storting og i lokalpolitikk. Jeg vet at Bjørn hadde sin bakgrunn blant annet fra Akers avis. Mange har lært solid journalistisk arbeidsform i det lille avishuset på Grorud.

Jeg hadde stor tillit i møtene med Bjørn. På hans kanal skulle også politikk allmenngjøres. Det var like naturlig som at enhver skulle møtes med undrende spørsmål. Bjørns hensikt var at du skulle få fortalt ditt. Så var det opp til seerne å se og vurdere.

Arbeidstonen fra Akers avis har gitt meg opplevelsen av en

nysgjerrig arbeidsform. Det er fint å lese om livet til dette nysgjerrige og undrende mennesket. Hos han skulle både Jørgen Hattemaker og kong Salomo bli sett og hørt. Jeg følte tonen var slik hos Bjørn – til å svare og fortelle ordentlig.

Odd Einar Dørum.

Jeg synes som både norsk pasient på livets vandring og undrende menneske at det er lærerikt å lese fortellingen om Bjørn som slagrammet, og som fulgt opp av nære pårørende og engasjert helsepersonell.

Det er lite «quick fix», men mye omsorg, innsats og utholdenhet. Det er viktig undring og vennlig læring å ta med seg i fortellingen om Bjørns journalistiske innsats og om hans helsekrise i vandringen på livsveien.

(Dørum var samferdselsminister og justisminister i Kjell Magne Bondeviks første og andre sentrumsregjering)

Prolog

Det var en onsdag, det var 12. april og året var 2019, og det var dagen da Bjørn gikk i svart og alt ble forandret ...

Onsdag 12. april 2019 tegnet til å bli en riktig så flott dag, da Bjørn Gjellum som vanlig slo på kaffetrakteren kl. 04.15 på morgenkvissten. Han følte seg frisk og uthvilt da han hentet seg en kaffekopp et kvarter senere. I treet utenfor verandadøren var fuglene allerede i gang med sin livlige morgenkonsert. Det var som de formelig sprudlet over av livsglede. At livet til den travle journalisten noen timer senere skulle bli snudd opp ned, var det ingen som ante noe om.

Kl. 07.00 denne morgenen tok han adjø med kona Heidi, startet opp Tiguanen og satte giret i *drive*. Kursen ble satt utover E6, mot Moss hvor han skulle være med på et viktig møte.

Påskens sto for døren, og han ville derfor først benytte anledningen til å handle litt inn i Sverige. To timer senere var forskjellige dagligvarer og flere brett med Pepsi Max lastet inn i bilen på pareringsplassen utenfor kjøpesenteret på Svinesund.

Mens norske biler strømmet inn, kjørte Bjørn mot Moss, hvor det var innkalt til planleggingsmøte med ledere i Evangeliesenteret. Han hadde forberedt seg godt siden distribusjonen av bladet *Ennå*

er det håp, sto på sakslisten. Som redaktør av bladet hadde han egentlig hjemmekontor på fredagene, og følte det på mange måter som et press å måtte reise til Moss.

Rundt kl. 12.00 gikk møtet mot sin slutt, og helt på tampen spurte daglig leder Trond Palmgren Eriksen om Bjørn hadde noe å legge til. Det var da ting begynte å skje. Og de skjedde lynraskt.

Til sin store overraskelse greide ikke Bjørn å få fram et eneste ord, det var nærmest noe uforståelig babbel som kom over leppene. Samme hvor mye han prøvde, var det umulig å løfte venstre arm. De andre oppdaget at noe var galt. Mens noen fikk lagt ham varsomt ned på noen puter, ble det ringt nødnummer 113 etter ambulanse.

Det var ikke en vanlig ambulanse som etter kort tid hentet ham, det var den nyutviklede spesialutrustede *Slagambulansen* som var bemannet med anestesilege. Dermed var det mulig allerede i ambulansen å stille en rask diagnose, i samarbeid med nevrolog og radiolog, og starte behandling for hjerneslag allerede før pasienten ankom sykehuset.

Journalisten var en brikke i en verdensnyhet

I disse dramatiske minuttene var altså den 64 år gamle Bjørn Gjellum faktisk en aldri så liten brikke i en medisinsk verdensnyhet.

Ifølge avdelingssjef Volker Moræus Solyga ved nevrologisk avdeling ved Sykehuset Østfold, er denne spesialambulansen en revolusjon innen behandlingen av hjerneslag. Ved hjerneslag er det slik at hvert sekund teller, og hurtig behandling er av avgjørende betydning for å begrense skadeomfang og for å redde liv.

For den aktive mediemannens del var dette bare første dag på en lang reise tilbake til livet. Det skulle bli både oppturer og nedturer

underveis, men det visste han ikke noe om på det tidspunktet.

I en av våre mange samtaler under arbeidet med manuset uttrykker Bjørn det på denne måten:

– I denne boken kan du lese hvordan det gikk da jeg ble hentet i ambulanse i Moss. Denne ambulansen hadde spesialutstyr med seg. Hadde ambulansen ikke hatt dette utstyret, ville jeg sannsynligvis ikke kunnet skrive disse ordene. Utstyret og spesiallegen som var om bord, skal ha mye av æren for at jeg lever i dag.

Men la oss nå gå en del år tilbake ...

Oppveksten på Majorstua

Bjørn Gjellum er vaskeekte Oslo-gutt, født og oppvokst på Majorstua. Her bodde familien Gjellum i tredje etasje i bygården Vibes gate 15. Den var en av bydelens trauste bygninger som ble byggemeldt i 1898. Gården var tegnet av den svenske arkitekten og murmesteren Samuel Borgfelt, som for øvrig tegnet flere av bygårdene på Frogner.

Det er interessant å merke seg at det ved folketellingen anno 1900 bodde så mange som 197 personer på denne adressen, fordelt på dens 43 leiligheter. Det også artig at beboerne i gården ble registrert med hva slags yrke de hadde. Her var skomaker Petter Kleve, de tre avisbudene Rakel Olsen, Severine Hansen og Hanna Pedersen.

Her bodde også en «Arbeidsformand ved Holmenkolbanens anlæg» Ole Hansen, glassmester og forgyller Hans Nilsen Schou og melkehandlerske Helene Eriksen – for å nevne noen. Men dette med yrkestittel var forlenget opphørt da familien Gjellum flyttet inn.

Bjørn så dagens lys den kjølige vinterdagen 6. januar 1955. Faren Borger Gjellum kom fra Sande i Vestfold og jobbet i jern- og metallindustrien, nærmere bestemt som fagarbeider på Norsk Elektrisk & Brown Boveri, eller NEBB som det het i dagligtale.

Han var en pliktoppfyllende og dyktig sveiser og var engasjert med blant annet produksjonen av jernbanevogner til NSB og trolleybusser til Oslo Sporveier.

Vibes gate 15.

Kollektiv forsikring skapte bråk

– Faren min var lite opptatt av fagforeningsvirksomhet, men jeg husker en spesiell episode. Det var da LO og Forsikringsselskapet Samvirke i 1964 lanserte en kollektiv hjemmeforsikring i Samvirke, for alle de fagorganiserte.

En dag satt foreldrene mine og diskuterte dette ved middagsbordet. Ordningen ble gjort obligatorisk for samtlige, og det oppsto dermed litt rabalder rundt om på flere arbeidsplasser. Ikke minst var det mange av medlemmene i Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund som kom en ramsalt kritikk: *Dette er en uhørt inntrenging i et hjemms indre anliggender. Det bryter med alt som heter demokrati og menneskerett*, het det fra den kanten.

Men det var også mulig til å reservere seg mot denne ordningen. For LO-forsikringen måtte gjennom flere runder i retten før den ble godtatt, også innad i fagbevegelsen.

Spenningen steg under samtalen, og jeg satt med ørene på stilk og fikk med meg hvert eneste ord. Jeg var ni år gammel, og det var unektelig litt engasjerende for meg også. Det lå spenning i luften fordi faren min hadde reservert seg. Det igjen førte til at han ble innkalt til en samtale, og måtte møte på personalsjefens kontor. Her fikk han spørsmålet: «Er dette politisk motivert, Gjellum?»

Far hadde nok sitt politiske ståsted blant borgerlige partier, og lot seg ikke påvirke av ledelsens oppfatninger, så han svarte standhaftig: «Ja, det er det! Hvor jeg har min forsikring er en helt frivillig sak, og det skal ikke pålegges meg å ha den i et selskap bestemt av LO.»

Nå ble det ikke noe mer ut av dette, fordi det var blitt lov til å reservere seg, og far lot seg ikke rokke en millimeter.

Mor ble headhunted til Vinter-OL i 1952

– Moren min Anny var utdannet kokk, hun kom fra Finnmark og var også teoretikeren i familien vår.

Hun elsket å lage mat, og hun var en ener til å bruke de ingrediensene hun hadde for hånden. Hun tryllet fram de flotteste retter. Mye av denne kunnskapen hadde hun fått med fra sin mor Anna, som igjen hadde fått den fra sin mor. Jeg vokste opp i den tiden da det var helt vanlig å sylte og safte, plukke både bær og sopp og bruke de produktene naturen gir oss – helt gratis.

Etter hvert var det også andre som oppdaget mors faglige kompetanse med kokekar og stekepanner, og ikke minst sammensetningen av ulike matretter. Hun hadde tilegnet seg allsidige kunn-

*Bilde fra kjøkkenet på
Hotel Viking.*

skaper innen kokkeyrket, og da vinter-OL skulle arrangeres i Oslo i 1952, ble hun headhunted av Hroar Dege, som på mange måter var det norske gourmetkjøkkenets far – med *Det blå kjøkken*, senere *Tre kokker*, på Solli plass. I samarbeid med eierne av det nye Hotel Viking kjempet han for å få fremragende matkultur inn på programmet allerede under vinter-OL i Oslo. Hotellet sto for øvrig ferdig til vinter-OL 1952, og var den gang Skandinavias største. Det var finansiert og bygget av Oslo kommune, som var vertskap for OL.

Nye Hotell Viking i Oslo

– I forbindelse med vinterlekene skulle det bo mange pressefolk på hotellet, og ledelsen ville selvfølgelig ha dyktige folk både på kjøkkenet og til servering i de hektiske OL-dagene. Og en av disse jobbene fikk moren min.

Det ble litt forandring da jeg ble født i 1955. Da sluttet hun i jobben på hotellet og konsentrerte seg helt og fullt om å være hjemme for å følge opp nykomlingen i familien.

Men hun hadde likevel noen sporadiske oppdrag på Hotel Viking da jeg vokste opp, og jeg husker spesielt en gang jeg fikk være med henne på jobb. Damene på kjøkkenet stelte godt med meg, og jeg ble plassert ved et bord på kjøkkenet og fikk servert is. I mine øyne så det ut som om jeg fikk den servert i sølvbeger, men det var nok bare en vanlig metallbolle. Men for meg var det en opplevelse jeg aldri kan glemme.

Noe jeg syntes var veldig spennende i barneårene, var de gangene vi besøkte besteforeldrene mine på gården i Sande. De var storprodusenter av egg, og det var stas når jeg fikk min egen kurv av bestefar og fikk være med ham på eggsanking inne i det store

hønsehuset. Her var det et yrende liv med høner som kaklet mens jeg forsøkte å plukke egg. Eggene solgte bestefar i Drammen og Oslo.

Nye Hotell Viking i Oslo.